

Jezus in Gethsémané

Periodethema: Lijden en sterven
Mattheüs 26: 36-46

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus gaat (vers 36) met Zijn leerlingen naar Gethsémané (Gr. oliepers). Als lezer weten we dat Judas inmiddels afspraken heeft gemaakt om Hem te verraden (Matth. 26: 14-16) en dat Petrus Hem verzekerd heeft dat hij Hem nooit zal verloochenen. Ook de andere discipelen hebben dat gezegd. Wij blijven bij U, zeggen ze eigenlijk. De werkelijkheid is echter zoals de Heere Jezus al aangekondigd heeft. 'Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in deze nacht' (Matth. 26: 31). Hij zal de weg alleen gaan en dat wordt al zichtbaar aan het begin van de hof. Hij laat Zijn leerlingen achter (vers 36) om Zelf verder te gaan en te bidden. Toch neemt Hij nu nog drie discipelen mee. Het zijn Petrus, Jakobus en Johannes die al eerder als vertrouwelingen bij Hem waren op bijzondere momenten (zie Matth. 17: 1). Zij zijn er getuige (vers 37) van dat de Heere Jezus droevig (Gr. lupeoo) en zeer bangst (Gr. ademoneoo wat een zeer sterk woord voor angst en droefheid is) wordt. Deze angst moeten we niet wegpraten. Dat gevaar bestaat als we steeds bedenken dat Hij ook de Zoon van God is. Dat is natuurlijk ook zo. Toch, hier is de Heere Jezus volop Mens van vlees en bloed zoals wij dat zijn en ziet Hij zeer op tegen het naderende lijden. Hij spreekt er ook over met Zijn discipelen (vers 38). 'Mijn ziel (Gr. psuche) is geheel bedroefd (Gr. perilupos wat zoiets als overweldigd door verdriet betekent) tot de dood (Gr. thanatos) toe. Letterlijk geeft de Heere Jezus aan dat de droefheid die Hij ervaart Hem zou doen kunnen sterven. Soms zeggen we tegen elkaar dat mensen van verdriet gestorven zijn. De zielenpijn was zo erg dat ze lichamenlijk wegwijnden. Hier is het nog directer. De gedachte van het lijden en vooral de breuk met

God Zijn Vader brengen de Heere Jezus in wat wij zouden noemen een diepe depressie. Hij vraagt de discipelen dringend om bij Hem te blijven en met Hem te waken. Opnieuw zien we dat Hij werkelijk Mens is. Mensen voelen soms aan dat een weg voor hen alleen te zwaar zou zijn. De aanwezigheid van andere mensen is dan tot steun. Zoals sterven bang zijn om alleen gelaten te worden, zo is Hij het ook. Nergens hebben we de Heere Jezus zo kwetsbaar gezien als hier. Dan verlaat Hij ook deze drie en gaat iets verderop in gebed (vers 39). Nu is Hij alleen. Dat is belangrijk. Hoe moeilijk dat ook is, Hij moet echt alleen verder. Hij valt op Zijn aangezicht (Gr. epesen epi prosopoon wat letterlijk betekent dat Hij neervalt op Zijn gezicht). Vaak staat er dan in het Grieks een woord wat neerknielen betekent (Gr. proskuneoo), maar hier is het meer en vol emotie. Hij smeekt dat als het mogelijk (Gr. dunatos wat betekent 'als het in Uw macht ligt, tot de mogelijkheden behoort') is deze drinkbeker (Gr. poterion) aan Hem voorbij zal gaan (vers 39). De drinkbeker staat hier voor het lijden die Hij, als dronk Hij een beker vol bittere vloeistof, tot de laatste druppel zal moeten leegdrinken. De Heere Jezus zegt eerlijk voor Zijn Vader wat Zijn gevoel is. Heel Zijn bestaan schreeuwt dat Hij dit liever voorbij ziet gaan. Het wordt direct gevolgd door een tweede uitspraak. 'Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.' De schreeuw is eerlijk en authentiek, maar dit tweede woord ook. Hij wil de wil van Zijn Vader doen. Hij is echt gekomen om te dienen (Matth. 20: 28). Hier zien we wat het de Heere Jezus ook aan Zelfoverwinning gekost heeft om deze weg te moeten gaan. Wat een geweldige liefde voor Zijn Vader en voor zondaren zien we hier. Ontroerende woorden hierover vinden we in Hebr.

5: 7-9. Daar verwoordt de Hebreëschrijver de intense worsteling die Christus in Gethsémané doorworsteld heeft. Daar lezen we dat Hij uit hetgeen Hij geleden heeft gehoorzaamheid geleerd heeft. Daar staat dat Hij door Zijn volkomen gehoorzaamheid (juist hier in Gethsémané) de Oorzaak is van de eeuwige zaligheid van allen die Hem gehoorzaam zijn. Hier staan wij als mensen helemaal buiten (vers 40). Sterker nog, zelfs als publiek vallen mensen af. Waar Hij heeft gevraagd dat ze biddend zullen waken met Hem, zijn ze in slaap gevallen. Waar Hij steun bij hen zocht, wordt duidelijk dat Hij die niet gaat vinden. Zijn vraag is vol emotie. 'Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?' Houden jullie het niet één uur vol? Hij geeft er een waarschuwing bij (vers 41). Ze moeten waken en bidden, opdat ze niet in verzoeking komen. Nu gaat het niet meer over Hem maar over hen. Als ze niet wakker kunnen blijven als Hij er nog is, hoe zal het gaan als Hij er straks niet meer is. Juist dan ligt verzoeking op de loer. Juist dan hebben ze gebed nodig, diepe verbondenheid met de Heere in de hemel. Ze moeten daarbij niet vertrouwen op hun eigen geest en wil. De wil is er vaak wel, maar het vlees is zwak. Opnieuw trekt Hij Zich terug en gaat in gebed (vers 42). Het klinkt al iets anders. 'Mijn Vader! Indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil geschiede!' Het is al meer een belijdenis van overgave aan de wil van Zijn Vader dan een gebed om de beker niet te hoeven drinken (hoewel dat element nog wel aanwezig is). In het denken van de Heere Jezus proeven we hier aanvaarding. Ook dat herkennen we in mensen. We zien soms dat zieke mensen meer en meer verzoend raken met hun situatie en uiteindelijk zelfs vrede vinden. Dat gebeurt hier in de worsteling met de Vader in de hemel. Dat heeft ons veel te zeggen. Als Hij weer naar Zijn discipelen gaat, blijken ze opnieuw te slapen (vers 43). Hun ogen waren bezwaard (Gr. bareoo wat bezwaren, belasten betekent). Het werkwoord is in een passieve vorm wat er op lijkt te duiden dat dit hen overkomt. Opnieuw trekt Hij Zich terug en bidt dezelfde woorden (vers 44). Dit laatste gebed is genoeg. Bij Lukas lezen we dat Hij een engel uit de hemel zag die Hem versterkte (Luk. 22: 43). Voor het laatst gaat de hemel voor Hem open om straks, op Golgotha, helemaal gesloten te zijn. Nu keert Hij terug (vers 45) naar de slapende discipelen. Ze mogen nog even rusten. Die rust zal niet lang meer duren. Hij weet dat mensen onderweg zijn om Hem gevangen te nemen. Het uur van overlevering van de Zoon des Mensen is aangebroken. Zondaren (gr. hamartolos) zullen de hand aan Hem slaan. Het is goed. Hij is er mee verzoend. Na deze zielenstrijd is Hij bereid om de weg naar het kruis te gaan. Hij zal die gaan zonder aarzeling. Hij gaat echt de wil van de Vader doen. Ze moeten opstaan

(vers 46). De verrader is dichtbij. Ze hoeven ook niet meer mee. Hij gaat nu alleen verder.

TER OVERWEGING

Gethsémané is ergens een groot geheim. Het is goed om dit met de kinderen te delen. Zoals de discipelen op steenworp afstand zijn gebleven, blijven wij dat ook. Wat er werkelijk gebeurd is tussen de Heere Jezus en Zijn Vader kunnen we niet begrijpen. Ook de diepte van het lijden en hier dan specifiek de angst van de Heere Jezus daarvoor is meer dan wij bevatten kunnen. Deel met de kinderen dat we in verwondering op steenworpafstand toekijken.

Nergens zien we de kwetsbaarheid van de Heere Jezus meer voor ogen dan hier. Hier zien we dat Hij Mens van vlees en bloed is zoals wij dat zijn. Hij kent onze zorgen, vreugde, pijn en welke gevoelens wij ook kennen. Vooral zien we hier dat Hij, net als wij, zeer beangst en diep verdrietig kan zijn. Zo komt Hij ook dichtbij. Zo kan ik tot Hem bidden in de wetenschap dat Hij de gevoelens waar ik mee loop ook kent (Hebr. 4: 15). Hij is immers aan mij gelijk geworden.

Hier zien we de geweldige trouw van de Heere Jezus aan Zijn Vader en aan ons. Waar Hij weg zou willen vluchten, blijft Hij om de wil van de Vader te doen. Waar Hij geweldig opziet tegen wat komen gaat, blijft Hij om ons te kunnen redden.

Hier zien we de geweldige liefde van God voor zondaren. We zien de liefde van God de Vader. Welke vader zou, als zijn zoon zo zou smeken om hem lijden te besparen, niet onmiddellijk zijn kind daar weghalen. Wie zou een dergelijke smeekbeden kunnen weerstaan? Toch, ondanks dit alles laat de Vader Zijn Zoon verder gaan. Wat een liefde. We zien de liefde van de Heere Jezus. Alleen als je met heel je hart de ander lief hebt, ben je bereid om zo'n diepe weg te gaan. Die bereidheid zien we hier. Laten we er niet aan twifelen dat de Heere in de hemel ons lief heeft. De vraag is of wij Hem lief hebben.

Hier zien we dat de Heere Jezus ook gehoorzaamheid geleerd heeft (Hebr. 5: 8). Hoe moeilijk we dat ook vinden, hier zien we het. Hij wordt al biddend ingewonnen om de drinkbeker helemaal te gaan leegdrinken. Al worstelend raakt Hij verzoend met de weg die Hij moet gaan. Ook zo is Hij Mens en een voorbeeld voor mensen die een diepe weg moeten gaan.

De discipelen kunnen niet met Hem waken. Dat doet Hem verdriet. Zo doet het de Heere verdriet als we het niet één uur bij Hem uithouden. Als we het 'zwaar' vinden om naar Zijn huis te gaan. Als we de zondagsschool 'te lang' vinden. Als vader of moeder niet een 'te lang stuk' uit de Bijbel moet lezen aan tafel. Als de catechisatie ook werkelijk niet één minuut mag uitlopen. 'Kunt gij dan niet

één uur met Mij waken? Hoe vaak moet de Heere Jezus deze vraag aan ons stellen?

We worden gewezen op waakzaamheid. Het is goed als we de kinderen al jong leren waakzaam te zijn. Leren om niet overal 'ja' op te zeggen. Leren om de stappen in hun leven met de Heere te delen.

GELOOFSLEER

In vraag en antwoord 37 van de Heidelbergse Catechismus word het woordje 'geleden' uit de geloofsbelijdenis besproken. Daar blijkt dat Jezus Zijn hele leven, maar in het bijzonder tegen het einde van Zijn leven, geleden heeft. Zijn lijden bestond uit de toorn (boosheid) van God over de zonde. Onze zonden wel te verstaan. Daarmee worden ook wij als mensen betrokken in het lijdensverhaal. Jezus lijdt daar om mij, maar met het doel 'om ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven' te verwerven.

